

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARAR

(11/08/1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır)

**BİRİNCİ BÖLÜM
GENEL ESASLAR****Amaç, konu, yetki ve saklı hükümler**

MADDE 1 – (1) Türk parasının kıymetini korumak amacıyla, Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesine, döviz ve dövizli temsil eden belgelere (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ilişkin tüm işlemler ile dövizlerin tasarruf ve idaresine, Türk parası ve Türk parasını temsil eden belgelerin (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ithal ve ihracına, kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere, ihracata, ithalata, özelliği olan ihracat ve ithalata, görünmeyen işlemlere, sermaye hareketlerine ilişkin kambiyo işlemlerine ait düzenleyici, sınırlayıcı esaslar bu Karar ile tayin ve tespit edilmiştir.

(2) Bu Kararın uygulanmasına yönelik usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Bakanlıkça yönetmelik, tebliğ ve genelgeler yayımlanır. Bu Karara ve bu Kararın uygulanması amacıyla yayımlanacak yönetmelik, tebliğ ve genelgelere muhalefet, 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ile ek ve tadillerine muhalefet sayılır.

(3) Çeşitli kanunlar ve uluslararası anlaşmalarda yer alan özel hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Karar'ın uygulanmasında,

a) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,

b) Türkiye'de yerleşik kişiler: Yurtdışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişileri,

c) Dışarıda yerleşik kişiler: Türkiye'de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişileri,

d) Yolcu: Geçerli pasaport veya pasaport yerini tutan belgeler taşıyan ve Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak üzere Ticaret Bakanlığınca tesbit edilen giriş ve çıkış kapılarına gelen kişileri,

e) Türk parası: Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Türkiye'de tedavülde bulunan veya tedavülden kaldırılmış olsa bile değiştirme süresi dolmamış olan paraları,

f) Türk parası ile ödemeyi sağlayan belgeler: Türk parası ile ödemede bulunmayı sağlayan ticari ve adi senetler, kredi mektubu, kredi kartı, seyahat çekleri, havale, mektup gibi her türlü belge ve vasıtaları,

- g) Efektif:** Banknot şeklindeki bütün yabancı ülkeler paralarını,
- h) Döviz (kambiyo):** Efektif dahil yabancı parayla ödemeyi sağlayan her nev'i hesap, belge ve vasıtaları,
- i) Menkul kıymetler:** sermaye ve para piyasalarında işlem gören her türlü Türk ve yabancı menkul kıymetleri, (menkul kıymet yatırım fonu katılma belgesi bu Karar'ın uygulanmasında menkul kıymet olarak mütalaa olunur),
- j) Kıymetli madenler:** Her tür ve şekilde altın, gümüş, platin ve paladyumu,
- i) Standart işlenmemiş altın:** En az 995/1000 saflıkta, nitelikleri Bakanlıkça belirlenen barlar veya külçeler halindeki altını,
- ii) Standart dışı işlenmemiş altın:** 995/1000'den düşük (995/1000 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki altını,
- iii) İşlenmiş altın:** İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş altını,
- iv) Standart işlenmemiş gümüş:** En az %99,9 saflıkta, nitelikleri Bakanlıkça belirlenen bar, külçe veya granül halindeki gümüşü,
- v) Standart dışı işlenmemiş gümüş:** %99,9'dan düşük (%99,9 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki gümüşü,
- vi) İşlenmiş gümüş:** İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş gümüşü,
- vii) Standart işlenmemiş platin:** En az %99,95 saflıkta, nitelikleri Bakanlıkça belirlenen barlar veya külçeler halindeki platini,
- viii) Standart dışı işlenmemiş platin:** %99,95'ten düşük (%99,95 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki platini,
- ix) İşlenmiş platin:** İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş platini,
- x) Standart işlenmemiş paladyum:** En az %99,95 saflıkta, nitelikleri Bakanlıkça belirlenen barlar veya külçeler halindeki paladyumu,
- xi) Standart dışı işlenmemiş paladyum:** %99,95'ten düşük (%99,95 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki paladyumu,
- xii) İşlenmiş paladyum:** İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş paladyumu,
- xiii) Basılı kıymetli maden:** Erimiş kıymetli madenin belirli boyutlarda bir kalıba dökülmesi ve el veya basla (pres) ile işaretlemelerin yapılması ya da düz bir kıymetli maden şeridinden belirli boyutlarda çıkarılan kıymetli maden şeritlerinin darp yöntemiyle işaretlenmesi yoluyla usul ve esasları Bakanlıkça belirlenecek şekil, ağırlık ve saflıklarda üretilen kıymetli madenleri,
- xiv) Darphane üretimi kıymetli madenler:** 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 106 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca Darphane tarafından basılan Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını ve Darphane tarafından üretilen diğer kıymetli madenleri,

xv) Çekili kıymetli maden: Kıymetli madenin çekilip ince bir şerit hâline getirilerek veya şeridin çeşitli şekil ve ağırlıklarda kesilmesi suretiyle oluşturulan herhangi bir saflık ayarını haiz kıymetli madenleri,

k) Kıymetli taşlar: Elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet ve inci,

l) Kıymetli eşya: Kıymetli madenler veya kıymetli taşlardan yapılmış ya da bunları içeren eşyaları,

m) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve şubelerini,

n) Banka: Türkiye’de faaliyette bulunan mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,

o) Yetkili müesseseler: Bakanlıkça tesbit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövizle ilişkin işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen anonim şirketleri,

p) Sermaye piyasası mevzuatı: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan diğer mevzuatı,

r) PTT: Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş’yi,

s) Diğer sermaye piyasası araçları: Menkul Kıymetler dışında kalan ve Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenen sermaye piyasası araçlarını,

t) (MÜLGA)

u) Kıymetli Madenler Aracı Kuruluşları: Kıymetli Madenler Borsaları ile ilgili mevzuat çerçevesinde faaliyet izni alan yurt içinde ya da yurt dışında yerleşik tüzel kişileri,

v) Aracı kurum: Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde aracılık faaliyetinde bulunmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu’ndan yetki belgesi almış kurumları,

y) Döviz geliri: İlgili mevzuat ile belirlenen ihracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerden elde edilen gelirleri,

z) Kredi bakiyesi: Yurt içinden ve yurt dışından temin edilen nakit döviz kredisi borçlarının geri ödemesi yapılmamış toplamını,

aa) Darphane: Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünü,

bb) Rafineri: Bakanlıkça ilgili mevzuat çerçevesinde kıymetli maden rafinaj faaliyetinde bulunmak üzere faaliyet izni verilen tüzel kişileri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**TÜRK PARASI, DÖVİZ İLE KIYMETLİ MADEN, TAŞ VE EŞYALARA İLİŞKİN HÜKÜMLER****Türk parası**

MADDE 3 – (1) a) Türk parası ve Türk parasıyla ödemeyi sağlayan belgelerin yurttan ihracı ve yurda ithali serbesttir.

b) Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de Türk parası ile ödeme, tahsilat ve tevdiatta bulunmaları serbesttir.

c) Bankalar, ithalat, ihracat ve görünmeyen işlemler dışındaki yurtdışına yapılan 50.000 ABD Doları karşılığını aşan Türk Lirası transferlerine ilişkin bilgileri, transfer tarihinden itibaren 30 gün içinde Bakanlıkça belirlenecek mercilere bildirirler.

d) 185.000 TL’yi aşan Türk parasının yurt dışına çıkarılması Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde yapılır.

Döviz

MADDE 4 – (1) a) Yurda döviz ithali ve yurttan döviz ihracı serbesttir.

b) Türkiye’de yerleşik kişilerin beraberlerinde döviz bulundurmaları, bankalar, yetkili müesseseler, PTT, kıymetli maden aracı kuruluşları ile yurt dışında döviz alım satımına yetkili kuruluşlardan döviz satın almaları ve bunlara döviz satmaları, dövizleri bankalarda açacakları döviz hesaplarında tutmaları, efektif olarak kullanmaları, bankalar vasıtasıyla yurt içinde ve yurt dışında tasarruf etmeleri serbesttir.

c) Türkiye’de yerleşik kişilerin, dışarıda yerleşik kişilerden, Türkiye’de yapacakları işlemler nedeniyle döviz kabul etmeleri serbesttir,

d) Dışarıda yerleşik kişiler; bankalar, yetkili müesseseler, PTT, kıymetli maden aracı kuruluşları ve aracı kurumlarla döviz alım ve satımı yapabilirler.

e) Türkiye’de yerleşik kişiler ile dışarıda yerleşik kişilerin, bankalar vasıtasıyla yurt dışına döviz transfer ettirmeleri serbesttir. Bakanlık yurt dışına döviz transferi yapılabilecek diğer kuruluşları belirlemeye yetkilidir.

Bankalar, ithalat, ihracat ve görünmeyen işlemler dışındaki yurtdışına yapılan 50.000 ABD Doları ve eşiti dövizini aşan transferlere (Döviz tevdiat hesaplarından yapılan transferler dahil) ilişkin bilgileri, transfer tarihinden itibaren 30 gün içinde Bakanlıkça belirlenecek mercilere bildirirler.

f) 10.000 Avro veya eşitini aşan efektifin yurt dışına çıkarılması Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde yapılır.

g) Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz.

Döviz kurları

MADDE 5 – (1) Yabancı paraların Türk parası karşısındaki değeri, Merkez Bankası'nca tesbit edilen usuller çerçevesinde belirlenir.

(2) Döviz alım ve satımları işlem tarihinde geçerli kurlar üzerinden yapılır. 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.

(3) Mahsup işlemleriyle ilgili döviz alım ve satım belgelerinin düzenlenmesinde işlem tarihindeki döviz alış kurları uygulanır.

Dövizle ilişkin işlemler

MADDE 6 – (1) Bu Karar kapsamındaki dövizle ilişkin işlemler Merkez Bankası, bankalar ve Bakanlıkça uygun görülecek diğer kuruluşlar tarafından yapılır. Merkez Bankası kendi işlemlerinde kullanacağı konvertibl dövizleri belirler.

(2) (MÜLGA)

(3) PTT, yetkili müesseseler ve Borsa İstanbul A.Ş. bünyesindeki piyasalarda Borsa İstanbul A.Ş. ile ilgili mevzuat kapsamında olmak üzere kıymetli maden aracı kuruluşları efektif alım satımı yapabilirler.

(4) Aracı kurumlar sadece sermaye piyasası faaliyetlerinin gerçekleştirilmesiyle sınırlı olmak kaydıyla sadece hesap sahibi müşterileri ile döviz alım satımı yapabilirler.

(5) Bankalar, PTT, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kuruluşları ve aracı kurumlar döviz mevcutlarını, Bakanlıkça belirlenecek oran ve esaslar çerçevesinde Merkez Bankasına devrederler.

(6) Bankalar dövizle ve kıymetli madenlere dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi yapabilirler.

(7) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bankalar ve aracı kurumlarca, dövizle ve kıymetli madene dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil sermaye piyasası mevzuatına göre düzenlenmiş her türlü türev araçların alım satımı, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yapılır.

(8) Bedel transferinin bankalardan yapılması kaydıyla yurt dışından vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların alım satımı Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bankalar ve aracı kurumlar aracılığıyla yapılır. Ancak Türkiye'deki yerleşik kişilere yönelik tanıtım, reklam ve pazarlama gibi faaliyetlerde bulunulmaması şartıyla, Türkiye'de yerleşik kişilerin tamamen kendi inisiyatifleri doğrultusunda, yurt dışında yerleşik finansal kuruluşlar ile yaptıkları türev işlemlerin bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla yapılması zorunlu olmamakla birlikte, söz konusu işlemlere ilişkin bedel transferlerinin bankalar aracılığıyla yapılması zorunludur.

(9) Kaldıraçlı işlemler ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araç işlemleri Türkiye'de yerleşik kişilerce yalnızca Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar aracılığıyla yapılabilir. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar haricindeki kişilerce bu işlemlere aracılık edilemez ve bu işlemler ile ilgili olarak yurt dışına transfer yapılamaz. Bu işlemlerin önlenmesi konusunda 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren bankalar ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun uyarınca faaliyet gösteren ödeme ve elektronik para kuruluşları gerekli tedbirleri alır. Tedbirlerin alınması hususunda Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, yetki alanları çerçevesinde uhdelinde bulunan her türlü bilgiyi

talepleri halinde birbirlerine doğrudan ya da oluşturulan sistem vasıtasıyla sağlar. Bu fıkra hükmüne aykırı işlemlerin tespit edilmesi halinde Bakanlığa bildirimde bulunulur.

(10) Vadeli döviz alım satımına ilişkin düzenlemeleri yapmaya Merkez Bankası yetkilidir.

(11) Merkez Bankası bünyesinde bulunan döviz ve efektif piyasalarının kuruluş, katılım ve işlem esasları Bankaca belirlenir.

Kıymetli madenler, taşlar ve eşyalar

MADDE 7 – (1) Kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların Dış Ticaret Rejimi esasları dâhilinde Türkiye'den ihracı serbesttir.

(2) Standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali ve ihracı aşağıdaki esaslar dâhilinde gerçekleştirilir:

a) Standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin, ithal ve ihracında gümrük idarelerine beyan verilmesi yeterli olup, ithalat ve ihracat rejim, karar ve yönetmelikleri uygulanmaz. Ancak, standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin ihracatında ilgililerin talebi durumunda, 23/12/1999 tarihli ve 99/13812 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Karar, 18/5/2017 tarihli ve 30070 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4) ile 17/1/2005 tarihli ve 2005/8391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Dahilde İşleme Rejimi Kararı ve bunlara dayanılarak yayımlanan düzenlemeler uygulanabilir. Bu talepleri inceleyip sonuçlandırmaya Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

b) Standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali yalnızca, Merkez Bankası ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla kıymetli madenler aracı kuruluşları tarafından yapılır. Kıymetli madenler aracı kuruluşları ithal ettikleri standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenleri üç iş günü içinde Borsa İstanbul A.Ş.'ye teslim etmek zorundadır.

c) Dahilde İşleme Rejimi Kararı kapsamında standart işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali yalnızca, Merkez Bankası ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla kıymetli madenler aracı kuruluşları tarafından yapılır.

ç) Dahilde İşleme Rejimi Kararı kapsamında standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali serbesttir.

d) Kıymetli madenler aracı kuruluşlarınca Dahilde İşleme Rejimi Kararı kapsamında gerçekleştirilen işlenmemiş kıymetli maden ithalatında, ithal edilen standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin Borsa İstanbul A.Ş.'ye teslim şartı bulunmayıp, üç iş günü içinde kıymetli madenler aracı kuruluşu tarafından Borsaya yazılı olarak bilgi verilmesi zorunludur.

e) Standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin yurt dışından yalnızca, Merkez Bankası ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla kıymetli madenler aracı kuruluşları tarafından kendi nam ve hesaplarına gümrük antrepolarına konulması mümkündür. İşlenmemiş kıymetli madenlerin gümrük antrepolarına konulmasında üç iş günü içinde kıymetli madenler aracı kuruluşu tarafından Borsaya yazılı olarak bilgi verilmesi zorunludur. Bakanlık işlenmemiş kıymetli madenlerin yurt dışından gümrük antrepolarına konulmasına ilişkin istisnaları belirlemeye yetkilidir.

f) Standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin yurt dışından 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ve ilgili mevzuatı çerçevesinde serbest bölgeye getirilmesi mümkündür. İşlenmemiş kıymetli madenleri yurt dışından serbest bölgeye getirenler tarafından üç iş günü içinde Borsaya yazılı olarak bilgi verilmesi zorunludur. Ancak, yalnızca Merkez Bankası ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla kıymetli madenler aracı kuruluşları tarafından bunların nam ve hesabına serbest bölgeye getirilen işlenmemiş kıymetli madenlerin serbest bölgeden ithal edilmesi mümkündür.

(3) İşlenmiş kıymetli madenler, kıymetli taşlar ve eşyaların Dış Ticaret Rejimi esasları dâhilinde Türkiye'ye ithali serbesttir.

(4) Kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların yurt içinde alım satımı aşağıdaki esaslar dâhilinde gerçekleştirilir:

a) Yurt içinde yalnızca Darphane, Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler ile Borsa İstanbul A.Ş. tarafından yayımlanan Rafineriler Listesinde yer alan dışarıda yerleşik rafinerilerce üretilmiş standart işlenmemiş kıymetli madenlerin alım satımı mümkündür.

b) Yurt içinde kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, yalnızca bankalar, Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler, kıymetli madenler aracı kuruluşları ve yetkili müesseseler ile 14/4/2021 tarihli ve 31454 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelikte tanımlanan ve söz konusu Yönetmelik kapsamında Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuyum işletmeleri tarafından standart işlenmemiş kıymetli madenler ile basılı kıymetli madenlerin alım satımı yapılabilir.

c) Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuyum işletmeleri haricindeki Türkiye'de yerleşik gerçek kişilere standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin satımı yapılamaz.

ç) Yurt içinde yalnızca Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler ve Darphane tarafından üretilen basılı kıymetli madenlerin alım satımı yapılabilir.

d) Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuyum işletmeleri ve vergi levhasında kıymetli maden üretimi veya ticareti ile iştigal ettiği belirtilen Türkiye'de yerleşik gerçek kişiler haricindeki Türkiye'de yerleşik gerçek kişilere çekili kıymetli madenlerin satışı yapılamaz.

e) Türkiye'de yerleşik kişilerin Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler ile Borsa İstanbul A.Ş. tarafından yayımlanan Rafineriler Listesinde yer alan dışarıda yerleşik rafinerilerce veya Darphane tarafından üretilmiş standart işlenmemiş kıymetli madenleri bankalar, Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler, kıymetli madenler aracı kuruluşları ve yetkili müesseseler ile Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuyum işletmelerinden almaları ve bunlara satmaları serbesttir.

f) Türkiye'de yerleşik kişilerin Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler ile Darphane tarafından üretilen basılı kıymetli madenleri bankalar, Bakanlıkça faaliyet izni verilen rafineriler, kıymetli madenler aracı kuruluşları ve yetkili müesseseler ile Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuyum işletmelerinden almaları ve bunlara satmaları serbesttir.

g) Basılı ve çekili kıymetli madenler dışında kalan işlenmiş kıymetli madenlerin, kıymetli taşlar ve eşyaların yurt içinde alım ve satımı serbesttir.

ğ) Yurt içinde cevherden her tür ve şekilde üretilen kıymetli madenlerin alım ve satım işlemleri Borsa İstanbul A.Ş. tarafından düzenlenecek yönetmeliklerle belirlenecek esaslara göre Borsada yapılır.

(5) Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15.000 ABD dolarını aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler ve yurtdışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurtdışına çıkarılması, girişte beyan

edilmiş olmasına veya Türkiye’de satın alındığını tevsik etme şartına bağlıdır.

(6) Merkez Bankası ve kıymetli maden aracı kuruluşları ithal ettikleri işlenmemiş kıymetli madenlerin yurt içindeki ilk alım satım işlemlerini sadece Borsa İstanbul A.Ş.’de yaparlar. Şu kadar ki ziynet veya süs eşyasına dönüştürülmüş şekli hariç olmak üzere Borsada hangi tür ve şekilde kıymetli madenlerin işlem göreceği ve teşekkül ettirilecek piyasalar Borsa tarafından düzenlenecek yönetmeliklerle belirlenir.

(7) Bakanlık;

a) İşlenmemiş ve işlenmiş kıymetli madenlerin farklı ödeme şekillerine göre ithalatını düzenlemeye,

b) İşlenmemiş kıymetli maden ithaline ilişkin istisnaları belirlemeye,

c) İhtiyaç duyulması halinde standart işlenmemiş kıymetli madenlerin yolcu beraberinde yurda getirilmesine ilişkin düzenleme yapmaya,

ç) Yurt içinde alınıp satılabilecek işlenmemiş kıymetli madenlerin nitelikleri ile işlenmemiş ve basılı kıymetli madenlerin yurt içinde alım satımına ilişkin istisnaları belirlemeye, gerekli göreceği tedbirleri almaya,

d) İşlenmemiş kıymetli madenler ve basılı kıymetli madenlerin yurt içinde alım satımı ile ithalatını ve ihracatını yapacakların sağlaması gereken şartları, kayıt düzenlerine ilişkin uymakla yükümlü olacakları esasları, Bakanlığa yapacakları bildirimleri, bu bildirimlerin şekil ve sürelerini belirlemeye,

e) İşlenmemiş kıymetli madenler ve basılı kıymetli madenleri yurt dışından gümrük antrepolarına koyacak veya serbest bölgeye getireceklerin kayıt düzenlerine ilişkin uymakla yükümlü olacakları esasları, Bakanlığa yapacakları bildirimleri, bu bildirimlerin şekil ve sürelerini belirlemeye,

f) Kıymetli madene ilişkin işlem yapmaya yetkili diğer mercileri belirlemeye,

g) Yurt içinde alınıp satılabilecek çekili kıymetli madenlerin nitelikleri ile yurt içinde alım satımına ilişkin usul, esas ve istisnaları belirlemeye ve gerekli göreceği tedbirleri almaya,

yetkilidir.

(8) Kıymetli maden alım satımı, ithalat veya ihracatı ile iştigal edenler, Bakanlık tarafından istenilen her türlü bilgi ve belgeyi istenilen şekil ve sürelerde Bakanlığa sunmak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DIŞ TİCARET

İhracat

MADDE 8 – (1) İhracat bedellerinin tasarrufu serbesttir. Bakanlık ihtiyaç duyulması halinde ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir.

İthalat

MADDE 9 – (1) İthalat ve transit ticaret işlemlerine ilişkin yurt dışına döviz ve Türk Lirası transferi bankalarca yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM GÖRÜNMEYEN İŞLEMLER

Döviz ödemesini gerektiren işlemler

MADDE 10 – (1) Uluslararası nakliyat, bankacılık, sigortacılık, dışarıya yaptırılan hizmetler ve diğer görünmeyen işlemlerle ilgili olarak yurt dışına Türk parası transferleri ile döviz tahsis ve transferleri ve efektif satışları Merkez Bankası'nca belirlenecek usul, esas ve limitler çerçevesinde bankalarca yapılır.

Döviz kazandırıcı işlemler

MADDE 11 – (1) Türkiye'de yerleşik kişiler, dışarıda yerleşik kişiler için veya bunlar adına yurt içinde veya dışında yapmış oldukları tüm hizmet (müteahhitlik hizmetleri dahil) karşılığı dövizler ile dışarıda yerleşik kişiler nam ve hesabına yapılan gider karşılığı dövizleri serbestçe tasarruf edebilirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM SERMAYE HAREKETLERİ

Türkiye'ye gelecek yabancı sermaye

MADDE 12 – (1) Yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye'ye yapılacak doğrudan yatırımlar 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ve buna bağlı olarak oluşturulan mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) Yabancı yatırımcıların Türkiye'deki faaliyet ve işlemlerinden doğan net kâr, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri, lisans, yönetim ve benzeri anlaşmalar karşılığında ödenecek meblağlar bankalar aracılığıyla yurt dışına serbestçe transfer edilebilir.

(3) 6326 sayılı Petrol Kanununa göre Türkiye'de faaliyette bulunma ve transfer talepleri, bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine tabidir.

Türkiye'den gidecek yerli sermaye

MADDE 13 – (1) Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışında yatırım yapmak veya ticari faaliyette bulunmak amacıyla şirket kurmaları, ortaklığa katılmaları ve şube açmaları için, nakdi sermayeyi bankalar aracılığıyla, aynı sermayeyi ise gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde ihraç etmeleri serbesttir.

(2) Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında iribat bürosu, temsilcilik ve benzerlerini kurmaları ve bunların kuruluş masrafları ile faaliyet giderlerinin bankalarca transferi serbesttir.

(3) Bankalar ve gümrük idareleri yurt dışında yatırım veya ticari faaliyette bulunmak üzere sermaye ihraç eden Türkiye'de yerleşik kişileri, her bir işlem tarihinden itibaren 30 gün içinde Bakanlığa ve Ticaret Bakanlığına bildirirler.

(4) Bakanlık, bu maddenin uygulaması ile ilgili olarak Türkiye'de yerleşik kişilerden istenecek bilgi, belge ve bunların gönderilme süreleri ile gönderileceği kurumlara ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.

Kişisel sermaye hareketleri

MADDE 14 – (1) Türkiye’de ve dışarıda yerleşik gerçek kişilerin, bankalar aracılığıyla kişisel sermaye hareketlerine ilişkin yurtdışından yurtiçine ve yurtiçinden yurtdışına yapacakları transferler serbesttir. Kişisel sermaye hareketlerinin kapsamı Bakanlıkça belirlenir.

(2) Kişisel sermaye hareketlerine ilişkin transferlere aracılık eden bankalar bu Kararın 3 üncü maddesinin (c) bendi ve 4 üncü maddesinin (e) bendinde belirtildiği şekilde gerekli bildirimleri yapmakla yükümlüdür.

(3) Göçmen ve mültecilerin, İskan Kanunu ve gümrük mevzuatı dışındaki ithal talepleri Bakanlıkça sonuçlandırılır.

Menkul kıymetler

MADDE 15 – (1) Menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının yurda girişi ve çıkışı serbesttir.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere, Türkiye’de yerleşik tüzel kişilerce ihraç veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde Sermaye Piyasası Kuruluna kaydettirilmesi koşuluyla yurt dışında satışı serbesttir.

(3) Dışarıda yerleşik kişilerin, Türkiye’de menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç etmeleri ve bunların halka arz ve satışı sermaye piyasası mevzuatı hükümleri çerçevesinde yapılır.

(4) (i) Dışarıda yerleşik kişilerin, (yurt dışındaki yatırım ortaklıkları ve yatırım fonları dahil) her türlü menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarını sermaye piyasası mevzuatına göre yetkili bulunan bankalar ve aracı kurumlar vasıtası ile satın almaları, satmaları, bu kıymetler ve araçlara ait gelirler ile bunların satış bedellerini bankalar aracılığıyla transfer ettirmeleri,

(ii) Türkiye’de yerleşik kişilerin; bankalar ve sermaye piyasası mevzuatına göre yetkili bulunan aracı kurumlar vasıtasıyla yurt dışındaki mali piyasalarda işlem gören menkul kıymetleri ve diğer sermaye piyasası araçlarını satın almaları, satmaları ve bu kıymetlerin alış bedellerini bankalar aracılığı ile yurt dışına transfer ettirmeleri,

serbesttir.

(5) Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçlarının alım satımı, bu Kararın 6’ncı maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca yapılır.

(6) Türkiye’de yerleşik kişilerin, kaldıraçlı işlemler ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araçları yalnızca Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar aracılığıyla almaları ve satmaları serbesttir.

(7) (MÜLGA)

Gayri menkul kıymetler

MADDE 16 – (1) Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de satın aldıkları veya sahip oldukları gayrimenkul ve gayrimenkule bağlı ayni hakların gelirleri ve satış bedellerinin bankalar vasıtasıyla transfer ettirilmesi serbesttir.

(2) Türkiye’de yerleşik kişilerce yurtdışında gayrimenkul ve gayrimenkule bağlı ayni hakların satın alınması amacıyla bankalar vasıtasıyla yurtdışına döviz ve Türk parası transfer ettirilmesi serbesttir.

Yurt dışından temin edilen krediler

MADDE 17 – (1) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından Türk lirası kredi temin etmeleri serbesttir. Temin edilen kredilerin bankalar aracılığıyla kullanılması zorunludur.

(2) Türkiye’de yerleşik kişiler yurt dışında yerleşik kişilerden bu maddede yer alan esaslar çerçevesinde döviz kredisi temin edebilir. Temin edilen kredilerin bankalar aracılığıyla kullanılması zorunludur. Prefinansman kredilerinin vadesi Bakanlık tarafından belirlenir.

(3) Döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik kişiler yurt dışından döviz kredisi temin edemez. Ancak, aşağıda sayılan hallerde döviz geliri olması şartı aranmaz:

a) Kamu kurum ve kuruluşları, bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerinin kullanacakları döviz kredileri.

b) Kullanım tarihinde kredi bakiyesi 15 milyon ABD doları veya üzerinde olan Türkiye’de yerleşik kişilerce kullanılacak döviz kredileri.

c) Yatırım teşvik belgesi kapsamında kredi almaları öngörülen Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından kullanılacak döviz kredileri ile 24/12/2007 tarihli ve 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) finansmanı için kullanılacak döviz kredileri.

ç) Uluslararası ilana çıkılan yurt içi ihalelere ilişkin faaliyetlerle ilgili olarak ihaleyi kazanan Türkiye’de yerleşik kişilerin veya Savunma Sanayii Başkanlığınca onaylanan savunma sanayii projelerini üstlenen Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

d) Kamu özel işbirliği modeli kapsamında gerçekleştirilecek projeleri yürütmekle görevli olan Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

e) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin bağlantılarını ve muhtemel döviz gelirlerini tevsik etmek kaydıyla, son üç malî yılda döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin tevsik ettikleri muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde kullanacakları döviz kredileri.

f) Bakanlıkça belirlenecek esaslar dâhilinde Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

(4) Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından kullanacakları döviz kredilerinde;

a) Kullanım tarihinde, krediyi kullananın kredi bakiyesinin 15 milyon ABD dolarının altında olması durumunda, kullanılmak istenen kredi tutarı ile mevcut kredi bakiyesi toplamı son üç malî yılın döviz gelirleri toplamını aşamaz.

b) Aracılık yapan bankalar, kredilerin, (a) bendine uygunluğunu kontrol etmekle yükümlüdür.

c) Bankaların, finansal kiralama şirketlerinin, faktoring şirketlerinin ve finansman şirketlerinin yurt dışındaki şubeleri (bankaların off-shore şubeleri dâhil, serbest bölge şubeleri hariç) tarafından kullandırılan kredi

bakiyesinin son üç malî yılın döviz gelirleri toplamını aştığının sonradan tespit edilmesi durumunda kullanılan kredilerin aşımı neden olan kısmı geri çağırılır veya Türk Lirası krediye dönüştürülür.

(5) Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişilerin üçüncü fıkra da sayılan haller kapsamında kullanacakları döviz kredilerinde dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz.

(6) Türkiye’de yerleşik gerçek kişilerce yurt dışından döviz kredisi kullanılamaz.

(7) Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt dışından dövize endeksli kredi kullanılamaz.

(8) Bankaların, finansal kiralama şirketlerinin, faktoring şirketlerinin ve finansman şirketlerinin ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla kendi teamülleri çerçevesinde yurt dışından kredi temin etmeleri serbesttir.

(9) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı kurumlarının, sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait kuruluşların, vakıf üniversitelerinin, fonların, özel ve özerk bütçeli kamu kuruluşları ile idari özerkliğe sahip kamu kuruluşu niteliğindeki kurumların, yatırım ve kalkınma bankalarının (Hazine garantisi altında), yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler tahtında ödeme yükümlülükleri garanti edilen kuruluşların yurt dışından sağladığı ithalatta vadeli ödeme şekilleri dışındaki bir yıldan (365 gün) uzun vadeli kredilere ilişkin anlaşmaların kredi borçlusu tarafından anlaşma tarihinden itibaren 30 gün içinde Dış Finansman Numarası (DFN) alınmasını teminen Bakanlığa gönderilmesi zorunludur.

(10) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Bakanlık tarafından borçlu sıfatı ile, yabancı ülkeler, ülkelere oluşturulan birlikler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar, uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, tedarikçi veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ve firmalarla yapılan anlaşmalara göre sağlanarak, genel ve katma bütçeli kuruluşlara tahsis edilen, genel ve katma bütçe dışındaki kurum ve kuruluşlara ise devir ve ikraz anlaşmaları aracılığıyla kullandırılan dış finansman imkanları ile yukarıda sözü edilen kredilerden yapılan kullanımların takibine ilişkin esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir.

(11) Dokuzuncu ve onuncu fıkra da belirtilen kamu kurum ve kuruluşları dışındaki Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt dışından temin edilen bir yıldan (365 gün) uzun vadeli kredilerle, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladığı bir yıldan kısa vadeli kredilerin takibi ile ilgili usuller Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda Merkez Bankasınca belirlenir.

(12) Yurt dışından temin edilen kredilere ait anapara geri ödemeleri ile faiz ve diğer ödemelerin transferleri bankalar aracılığıyla yapılır.

Yurt içinden temin edilen krediler

MADDE 17/A – (1) Türkiye’de yerleşik kişilerin ithalat ve ihracat rejimlerine göre emtia kedisini açmaları serbesttir.

(2) Bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri, Türkiye’de yerleşik kişilere bu maddede yer alan esaslar çerçevesinde döviz kredisi kullandırabilirler.

(3) Döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik kişiler yurt içinden döviz kredisi temin edemezler. Ancak, aşağıda sayılan hallerde döviz geliri olması şartı aranmaz:

a) Kamu kurum ve kuruluşları, bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerinin kullanacakları döviz kredileri.

b) Kullanım tarihinde kredi bakiyesi 15 milyon ABD doları veya üzerinde olan Türkiye’de yerleşik kişilerce kullanılacak döviz kredileri.

c) Yatırım teşvik belgesi kapsamında kredi almaları öngörülen Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından kullanılacak döviz kredileri ile Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) finansmanı için kullanılacak döviz kredileri.

ç) Uluslararası ilana çıkılan yurt içi ihalelere ilişkin faaliyetlerle ilgili olarak ihaleyi kazanan Türkiye’de yerleşik kişilerin veya Savunma Sanayii Başkanlığınca onaylanan savunma sanayii projelerini üstlenen Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

d) Bankaların Türkiye’deki şubelerinde teminat olarak bulundurulmuş döviz ve/veya Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) üye ülkelerin merkezi yönetimleri ile merkez bankalarınca ya da bunların kefaletiyle ihraç edilen yabancı para menkul kıymet tutarını geçmemek üzere Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

e) Kamu özel işbirliği modeli kapsamında gerçekleştirilecek projeleri yürütmekle görevli olan Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

f) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin bağlantılarını ve muhtemel döviz gelirlerini tevsik etmek kaydıyla, son üç malî yılda döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin tevsik ettikleri muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde kullanacakları döviz kredileri.

g) Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) alımına ilişkin döviz üzerinden gerçekleştirilen finansal kiralama işlemleri.

ğ) Bakanlıkça belirlenecek esaslar dâhilinde Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

(4) Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt içinden kullanacakları döviz kredilerinde;

a) Kullanım tarihinde, krediyi kullananın kredi bakiyesinin 15 milyon ABD dolarının altında olması durumunda, kullanılmak istenen kredi tutarı ile mevcut kredi bakiyesi toplamı son üç malî yılın döviz gelirleri toplamını aşamaz.

b) Bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri kullandıkları kredilerin (a) bendine uygunluğunu kontrol etmekle yükümlüdür.

c) Kredi bakiyesinin son üç malî yılın döviz gelirleri toplamını aştığının sonradan tespit edilmesi durumunda yurt içinde bankalardan (serbest bölge şubeleri dâhil), finansal kiralama şirketlerinden, faktoring şirketlerinden ve finansman şirketlerinden kullanılan kredilerin aşımına neden olan kısmı geri çağırılır veya Türk lirası krediye dönüştürülür.

(5) Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişilerin üçüncü fıkra da sayılan haller kapsamında kullanacakları döviz kredilerinde dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz.

(6) Türkiye’de yerleşik gerçek kişilerce yurt içinden döviz kredisi kullanılamaz.

(7) Türkiye’de yerleşik kişilere dövize endeksli kredi kullandırılmaz.

(8) Bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri birbirlerine, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla kendi teamülleri çerçevesinde doğrudan veya uluslararası sendikasyona katılım yoluyla, vade sınırı bulunmaksızın döviz kredisi açabilirler.

(9) Bankalar ile Türkiye’de yerleşik Finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, Finansman şirketleri ve Bakanlıkça belirlenecek diğer kişiler tarafından yurt dışında yerleşik kişilere döviz ve Türk Lirası kredisi açılması serbesttir.

(10) Türkiye’de yerleşik Finansal kiralama şirketlerinin bu maddede yer alan hükümlere aykırı olmamak şartıyla Türkiye’de yerleşik tüzel kişiler ile yurt dışında yerleşik kişilerle yapacakları Finansal kiralama işlemlerine ilişkin bedeller döviz üzerinden belirlenebilir. Döviz üzerinden belirlenen Finansal kiralama işlemlerine ilişkin tutarlar kredi bakiyesi hesaplamasına dâhil edilir.

(11) Yurt içinden temin edilen döviz kredileri ile ilgili uygulama usulleri Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda Merkez Bankasıncı tespit edilir.

Gayrinakdi krediler, garanti ve kefaletler

MADDE 18 – (1) Türkiye’de yerleşik kişilerin; yurt dışından gayri nakdi kredi, garanti ve kefalet sağlamaları ile Türkiye’de ve dışarıda yerleşik kişiler lehine dışarıda yerleşik kişileri muhatap teminat mektubu düzenlemeleri, garanti ve kefalet vermeleri serbesttir.

(2) Bankaların; dışarıda yerleşik kişiler lehine Türkiye’de yerleşik kişileri muhatap, yurt içinde açılacak uluslararası ihalelerle ilgili olarak Türkiye’de yerleşik kişiler lehine Türkiye’de yerleşik kişileri muhatap, döviz üzerinden teminat mektubu düzenlemeleri, garanti ve kefalet vermeleri serbesttir.

(3) Yurtiçinde veya yurtdışında faaliyette bulunan kredi kuruluşlarınca yabancı para üzerinden veya yabancı para ölçüsü ile verilen kredileri güvence altına almak için yabancı para üzerinden taşınmaz rehni (gemi ipoteği dahil) kurulması serbesttir.

(4) Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt içinden temin edilen döviz veya kıymetli maden cinsinden kredilerin teminatı olarak, kredi kullananların Türkiye’de yerleşik grup şirketleri veya paylarına doğrudan sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortakları tarafından, bu krediler için Türkiye’de yerleşik banka ve finansal kurumları muhatap döviz veya kıymetli maden cinsinden garanti ve kefalet verilmesi serbesttir.

(5) Bankalar, yurt dışına ödenen teminat mektubu, garanti ve kefalet bedelleri hakkında transfer tarihinden itibaren, bunların dışındaki Türkiye’de yerleşik kişiler ise, dışarıda yerleşik kişilere hitaben verdikleri garanti ve kefaletlerle ilgili olarak düzenleme tarihinden itibaren 30 gün içinde Bakanlığa bilgi verirler.

Döviz tevdiat ve altın depo hesapları

MADDE 19 – (1) Merkez Bankası ve bankalar, Türkiye’de ve yurt dışında yerleşik kişiler adına döviz tevdiat hesapları ve kıymetli maden depo hesapları açabilirler. Bu hesaplar üzerinde sahipleri serbestçe tasarrufla

bulunabilirler. Bu hesaplara ait faizler banka ve hesap sahibi arasında serbestçe tespit edilir. Anapara ve faizlerin transferleri ile kıymetli madenin iadesi bankalarca kendi kaynaklarından karşılanır.

(2) Bu hesaplar nedeniyle doğacak lehte ve aleyhteki kur farkları ilgililere aittir.

(3) Kıymetli maden depo hesaplarında fiziki teslimat olmaksızın yapılan alım satım işlemleri kambiyo işlemi sayılır.

ALTINCI BÖLÜM

USUL VE MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Yetki

MADDE 20 – (1) Bakanlık bu Kararın tatbikatını temin etmek ve Türk parasının kıymetini korumak maksadıyla lüzumlu göreceği her türlü tedbiri almaya, Kararda öngörülen haller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya, haklı ve mücbir sebeplerin varlığı halinde döviz getirme sürelerini uzatmaya ve döviz getirme zorunluluğunu kısmen veya tamamen kaldırmaya, bu Kararda öngörülen miktarları değiştirmeye ve miktar belirlemeye yetkilidir.

(2) Bakanlık bu Kararın uygulaması ile ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi, belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde gerçek ve tüzel kişilerden istemeye yetkilidir.

Denetim

MADDE 21 – (1) Kambiyo denetimine yetkili elemanlar ile kambiyo müdürlükleri (kambiyo murakabe mercileri) tarafından yapılan denetlemelerde bu Kararda öngörülen işlemleri ifa eden kişilerden, işlemlerinde Karara aykırılıklar tesbit edilenler hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun zabıt ve aramaya dair hükümleri uygulanır.

(2) Devlet daire ve müesseseleri ile Türkiye'deki gerçek ve tüzel kişiler (özel kanun ve anlaşmalar gereğince dokunulmazlıkları tanınanlar hariç) bu Karar konusuna giren işlerin murakabesi için yukarıda yazılı yetkili denetim elemanlarının ve mercilerin yazılı olarak isteyecekleri bilgileri vermeye, evrak ve defterleri ibraz etmeye mecburdurlar. Bakanlık, bu kişilerin faaliyetlerini kısmen veya tamamen, geçici veya sürekli olarak durdurmaya veya müteakip işlemleri teminata bağlamaya, gerektiğinde bu teminatları kısmen veya tamamen Hazine'ye gelir yazmaya veya haklı ve mücbir sebeplerin mevcudiyeti halinde teminatı kaldırmaya yetkilidir.

(3) Bankalar, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşlar Merkez Bankasınca istenecek döviz işlemlerine ilişkin her türlü istatistiki bilgileri belirlenen sürelerde vermekle yükümlüdürler. Merkez Bankası, bu kuruluşlarda konuyla ilgili incelemeler yapmaya yetkilidir.

(4) Kambiyo mevzuatına olan aykırılıkları ya da bu Kararda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmediği tespit edilen bankalar, yetkili müesseseler, PTT, kıymetli maden aracı kuruluşları ve aracı kurumların dövize ilişkin işlemlere aracılık etme yetkisi Bakanlıkça kısmen veya tamamen kaldırılabilir.

Süreler

MADDE 22 – (1) Bu Karar'la bu Karar'a ek olarak yayımlanacak kararlarda ve bunlara ilişkin tebliğlerde belirtilen, hak doğurucu ve hak düşürücü ve uyulmaması aykırılık oluşturan sürelerin hesaplanmasında, işlemin yapıldığı gün hesaba katılmaz.

(2) Ancak, hesaplanacak sürelerin son günü resmi tatile rastlarsa, süreler resmi tatili izleyen ilk iş gününün çalışma saati sonunda biter.

Döviz alım ve satım belgeleri ile Türk parası transfer belgeleri

MADDE 23 – (1) Bu Karara ilişkin işlemlerde bankalar, yetkili müesseseler, PTT, kıymetli maden aracı kuruluşları ve aracı kurumlar tarafından döviz alım satım belgeleri ile Türk parası transfer belgeleri düzenlenir ve bu belgelerle ilgili usul ve esaslar Merkez Bankasınca belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE 24 – (1) Bu Karar ile halen yürürlükte bulunan Türk parasının kıymetinin korunmasına ilişkin karar ve tebliğler ile dış kredilerin tasfiyesine ilişkin mevzuat uyarınca tahsili gereken alacaklar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 25 – (1) Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 30 sayılı Karar ile bu Karar'a ilişkin ek kararlar yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 17 Sayılı Karara ek 7/18015 sayılı Karar ve 8/911 sayılı Karar ile bu Karara ek Kararlar ve bunlara ilişkin tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır. Söz konusu Kararlarla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki hesaplarda bulunan tutarlardan; yabancı para tutarları doğrudan, Türk Lirası tutarları ise 1 ABD Doları = 21,86 TL döviz kurunun 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen değişim oranı üzerinden dönüştürülen değeri esas alınmak suretiyle yabancı para olarak bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içerisinde ilgili Hazine hesaplarına aktarılır.

MADDE 26 – (1) (MÜLGA)

EK MADDE 1 – (1) Vergi Dairesi Başkanlıkları ve Vergi Dairesi Müdürlükleri bu Kararın uygulanması kapsamında Bakanlıkça belirlenecek görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Yürürlükten kaldırılan kararlar hükümlerine göre başlamış olan işlemler, ilgili karar hükümlerine tabidir. Ancak aksine bir hüküm olmadıkça, bu Karar'ın ilgililer lehine olan hükümleri uygulanır.

(2) Bu Karar'ın yürürlüğe girmesinden önce 1567 sayılı Kanun'a göre yayımlanan Karar ve tebliğlere aykırı olup da bu Karar'a aykırı olmayan fiillerden dolayı başlamış bulunan her türlü takibat durdurulur ve geri alınır.

(3) Yürürlükten kaldırılan mevzuatla ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar Bakanlık'ça çözülür.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) İstanbul Altın Borsası faaliyete geçinceye kadar bankalar ve yetkili müesseseler ve kıymetli madenler borsası aracı kuruluşlarından Merkez Bankasına döviz yükümlülüklerini tamamıyla yerine getirenler Merkez Bankasınca öngörülen diğer şartları da yerine getirmek kaydıyla, Merkez Bankası bünyesinde kurulan döviz ve efektif piyasalarında, Merkez Bankasınca belirlenecek esaslar dahilinde döviz ve Türk lirası karşılığında altın alım satımı yapabilirler.

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Vadeleri bu Karar'ın yayımı tarihinden sonra dolan kredilerin vadeleri de 18 ay olarak kabul edilir.

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Karar'ın 1 inci maddesi ile değiştirilen Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 17 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci ve üçüncü paragrafında belirtilenler dışındaki Türkiye'de yerleşik kişilerce yurt dışından temin edilen bir yıldan (365 gün) uzun vadeli kredilerin, Bakanlık nezdindeki Borç Kütüğü'ne kayıt ve tescili ile kredi kullanım ve geri ödemelerine ilişkin belge ve bilgilerin Bakanlığa gönderilmesine 1 Ekim 2001 tarihi itibarıyla son verilerek, mevcut belge ve bilgiler bir protokol ile Merkez Bankası'na devredilir.

GEÇİCİ MADDE 5 – (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte açık bulunan ve kredi bakiyesi 15 milyon ABD dolarının altında olan Türkiye'de yerleşik kişiler tarafından yurt içinden veya yurt dışından temin edilmiş olan döviz kredileri, 17 nci maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları ile 17/A maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları kapsamına girenler hariç olmak üzere hiçbir şekilde döviz kredisi olarak yenilenmez.

GEÇİCİ MADDE 6 – (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte açık bulunan dövizde endeksli krediler, hiçbir şekilde dövizde endeksli kredi olarak veya 17 nci maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları ile 17/A maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları kapsamına girenler hariç olmak üzere döviz kredisi olarak yenilenmez.

GEÇİCİ MADDE 7 – (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kullanılmış olan döviz kredileri ve döviz endeksli krediler kredi bakiyesi hesaplamasına dâhil edilir.

GEÇİCİ MADDE 8 – (1) Bu Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, söz konusu bentte belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerdeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedeller, Bakanlıkça belirlenen haller dışında; Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 9 – (1) 7 nci madde kapsamında yurt içinde alım satımı yapılamayan standart işlenmemiş kıymetli madenler ile basılı kıymetli madenler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2023 tarihine kadar Darphane, kıymetli madenler aracı kuruluşları, rafineriler ve kuyum işletmeleri tarafından alınabilir. 31/12/2023 tarihinden sonra bahse konu kıymetli madenler yalnızca Darphane tarafından alınabilir.

MADDE 27 – (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 28 – (1) Bu Kararı Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Karar'da yapılan değişiklikleri gösteren liste:

Resmi Gazete	
Tarih	Sayı
25/2/1990	20444
20/6/1991	20907
21/3/1993	21531
21/12/1994	22148
10/6/1997	23015
31/12/1998	23570
19/8/1999	23791
28/8/2001	24507
2/7/2003	25156
27/8/2004	25566
31/12/2004	25687
28/3/2006	26122
30/12/2006	26392
8/2/2008	26781
10/3/2009	27165
16/6/2009	27260
17/11/2011	28115
6/5/2012	28284
13/12/2012	28496
11/06/2015	29383
03/07/2017	30113
25/01/2018	30312
31/08/2018	30521
13/09/2018	30534
03/03/2020	31057
19/02/2021	31400
23/02/2023	32113
15/03/2025	32842
09/07/2025	32951